

Дзвінскі ўзгорак

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №1 (88)
СТУДЗЕНЬ 2019 ГОДА

ВІЗІТ

ДЗЕД МАРОЗ У АБЛВЫКАНКАМЕ

Праваабаронца Павал Левінаў схадзіў на прыём да старшыні Віцебскага аблсавету ў строі Дзеда Мароза.

Праваабаронца патрапіў на прыём да старшыні Віцебскага абласнога савету дэпутатаў Уладзімера Цярэнцьева 2 студзеня 2019 году. Перад тым як зайсьці ў кабінэт да чыноўніка, Левінаў пераапрануўся ў Дзеда Мароза. Цярэнцьеў быў уражаны...

Што праўда, далейшая размова праходзіла ў фармаце «без барады» і на поўным сур'ёзе, але на самым пачатку не абмінула калядная тэматыкі.

На ўсё свой час?..

«Вы сустракалі пазаўчора Новы год. Гэта сьвята рэлігійнае, сьвецкае ці савецкае? Уладзімер Уладзімеравіч, ну трэба ж здымаць ужо з навагодніх ялінак камуністычныя зоркі! У некаторых гарадах вунь вісяць бэтлеемскія зоркі — і нічога ж...» — наракаў Павал Левінаў.

«Скажу сумленна і шчыра — на ўсё свой час. Ня трэба нічога фарсіраваць. Калісьці, памятаеце, гаварылі пра Быкава, а ўжо білборды ставяцца, вуліцы называюцца. А сёньня падымі пытаньне аб перайменаваньні бібліятэкі Леніна, дык ведаем, што зноў уздымецца хваля... На ўсё свой час...» — запэўніў старшыня аблсавету.

«Трэба старым даць дажыць. Каб яны разумелі, што тое, што яны рабілі, было не дарэмна. І сёньня таптацца па іх мінулым — гэта не зусім слушна», — лічыць Уладзімер Цярэнцьеў.

Прапанова стварыць камісію абароны правоў грамадзян

Павал Левінаў перадаў Цярэнцьеву зварот з прапановай заснаваць пастаянную камісію Віцебскага абласнога Савету дэпутатаў па пытаньнях абароны правоў, свабод і законных інтарэсаў грамадзян, гарантаваных міжнароднымі абавязкамі Рэспублікі Беларусь.

Зараз у аблсавеце дзейнічае пяць пастаянных камісій, але ўсе яны працуюць у іншых накірунках.

«Менавіта ў аблсавеце я бачу тую структуру, дзе прадстаўнікі праваабарончай і грамадзянскай супольнасьцяў змаглі б знайсьці пляцоўку для сумесных дзеяньняў па кантролі за выкананьнем правоў чалавека і хуткім рэагаваньні», — выказаў сваё бачаньне Павал Левінаў.

Паводле праваабаронцы, Рэспубліка Беларусь зьяўляецца зараз адным зь лідэраў па колькасьці індывідуальных паведамленьняў у КПЧ ААН аб парушэньні правоў і свабод грамадзян, а Віцебская вобласьць «першынствуе» сярод іншых рэгіёнаў краіны.

На думку Паўла Левінава, стварэньне прапанаванай камісіі ў абласным Савеце паспрыяе абароне правоў і свабод грамадзян, а тым самым — паменшыць плынь зваротаў у Камітэт ААН па правах чалавека.

Праваабаронца Беларускага Хэльсынскага камітэту мяркуе, што паседжаньні такой камісіі варта было б праводзіць не радзей аднаго разу на квартал. А на паседжаньні запрашаць прадстаўнікоў праваабарончых арганізацый, грамадзянскай супольнасьці, сродкаў масавай інфармацыі і блогасфэры.

Прапанаваў таксама, каб разам з праваабаронцамі і грамадзкімі актывістамі ў аблсавеце было распрацаванае Палажэньне «Аб грамадзкім камітэце па правах чалавека Віцебскай вобласьці».

«Ямагу сказаць толькі адно: я ўважліва вывучу прапанову», — паабяцаў старшыня Віцебскага абласнога Савету Уладзімер Цярэнцьеў.

Падчас размовы праваабаронца агучыў таксама жыльлёвыя праблемы некаторых шматдзетных маці ў Віцебску, праблемы зямельнага падатку ды іншыя пытаньні.

Зьміцер Міраш
«Віцебская Вясна»

АКТУАЛЬНАЕ ПЫТАНЬНЕ

КАНЦА ПАКУЛЬ НЯ БАЧНА

Колькі трэба часу, каб пракласці тры кіламетры водаправоду? У Віцебскім раёне будаўнікі цягнуць ваду жыхарам вёскі Суйкава ўжо чацвёрты год. І канца пакуль не бачна. А наш тэлеканал сочыць за працамі, як за падзеямі шматсезоннага серыялу.

Гэтыя кадры зробленыя больш за год таму, у снежні 2017-га, гэта вёска Суйкава на Віцебшчыне, тут пракладалі водаправод.

«Цяпер вось з вадою – я не ведаю ўжо, калі гэта скончыцца, колькі гадоў чакаць».

Мы ведаем, што водаправоду жыхары Суйкава яшчэ не дачакаліся, гэта ўжо цяперашнія кадры. Пітной вады вяскоўцы дамагаюцца яшчэ з 2012-га, у 2015-м рабочыя пачалі працы. Упраўленне капітальнага будаўніцтва мелася пракласці крыху больш за тры кіламетры трубаў на некалькіх вуліцах.

«Работы працягнуліся – гэта ўжо традыцыя – у кастрычніку, вядуцца яны павольна, пераважна тэхніка прастойвае. Яны дачакаліся маразоў, тэхніка не бярэ зямлю, ніхто не разумее што рабіць», – кажа Алена Янушкоўская, актывістка з вёскі Суйкава.

Перад новым годам высветлілі, што каб пракласці водаправод, трэба перарэзаць кабель сувязі. І з людзей пачалі браць подпісы, што яны згодныя цягам двух тыдняў сядзець без інтэрнэту, тэлефонаў і тэлевізара.

«Старшыня выканкаму Сабыніч Генадзь Генадзевіч наўпрост сказаў, што гарантыяў ніякіх не будзе, людзі даюць подпісы, не абапіраючыся ні на якія дакументы», – гаворыць Алена Янушкоўская, актывістка з вёскі Суйкава.

Без прапісаных акрэсленых тэрмінаў вяртання сувязі Алена Янушкоўская падпісацца не пагадзілася, і не атрымаўшы адзінагалоснай згоды вяскоўцаў сувязь абрываць будаўнікі не сталі. Але, рыючы траншэю трактарам, прарвалі газавую трубу, і дзень людзі абыходзіліся без газу ды ацяплення. Чаго чакаць далей, вяскоўцы не ведаюць, з сельсавету інфармацыі няма ніякай.

Ала Багом'я, Заронаўскі сельсавет (тэлефон):

«Чаму мы павінны людзям паведамляць, якія меры былі прынятыя па рэалізацыі праекту па будоўлі водаправоду?» – «Ну, таму што гэта беспасярэдне нас датычыцца». – «Не, вас гэта не датычыцца. То бок, вас датычыцца пракладка водаправоду і каб была ў вас вада як найбліжэй да дому, але якім спосабам гэта будзе дасягацца – гэта ўнутраныя справы заказчыкаў, падрадчыкаў».

Па адказы на ўсе пытанні прадстаўніца сельсавету параіла звяртацца з афіцыйнымі запытамі ў райвыканкам, бо менавіта адтуль кіруюць будаўніцтвам. Такія запыты актывістка рабіла неаднаразова.

«Планаваны тэрмін завяршэння працаў пры ўмове дастатковага фінансавання – студзень 2019-га. То бок зноў ніякіх гарантыяў, усё абцякальна і ніяк», – гаворыць Алена Янушкоўская.

Засталося пракласці каля кіламетра водаправоду. Пакуль жа ў вяскоўцаў усё як і год таму:

«У чым заключаецца свабодны час пасля працы? У тым, што тупа цягаеш ваду ў дом».

І колькі гэта працягнецца – невядома.

Ірына Дарафейчук
«Белсат»

ДУМКА ЭКСПЕРТАЎ

ШЛЯХ БЕЛАРУСІ — ЭЎРАПЕЙСКІ, А НЕ МАСКОЎСКІ

У канфэрэнцыі «Беларуская дзяржаўнасьць. Гісторыя і сучаснасьць», што прайшла ў Віцебску 5 студзеня, узялі ўдзел экспэрты з розных куткоў краіны — гісторыкі, краязнаўцы, палітолягі, журналісты. Зь некаторымі гасьцямі ў кулюарах мерапрыемства пагутарыў карэспандэнт ВВ.

Кожнаму задаваліся два аднолькавыя пытаньні:

1. Як вы мяркуеце, пра што можа сьведчыць той факт, што гэтую канфэрэнцыю ўлады дазволілі правесьці ў дзяржаўнай установе, у абласной бібліятэцы імя Леніна? Гэта нейкая гульня?

2. Многія экспэрты кажуць пра аб'яднаньне Беларусі і Расеі як пра немінучы факт. А наколькі вы лічыце такое аб'яднаньне імаверным? І што трэба рабіць, каб пазьбегнуць інтэграцыі? Ды ці трэба наогул нешта рабіць?

Вось што адказалі суразмоўцы.

Сяргей Тарасаў, кандыдат гістарычных навук, г. Менск:

1. Я ня думаю, што гэта гульня. Мне падаецца, што так ці інакш мы ўсе працуем на дзяржаву, і так ці інакш усе працуюць у гэтай дзяржаве, і мы павінны заўсёды ісьці адно аднаму насустрач, а нават і на дапамогу. Але так здарылася, што частка, скажам так, беларускіх гісторыкаў на сёньняшні дзень апынулася паза межамі дзяржаўных установаў. Але яны ад гэтага ня сталі небеларускімі гісторыкамі. І я лічу, асабліва апошнімі гадамі мы ўсе працуем на адну ідэю, на адну мэту. І гэтай мэтай зьяўляецца наша беларуская дзяржава.

2. Я б так сказаў, што рабіць кожны павінен на сваім месцы – гэта ў першую чаргу. А ўсім разам трэба проста вучыць нашу ўласную гісторыю. Вось паглядзіце: наш саюз з Расеяй. Пасьля таго як мы перасталі змагацца з тэўтонамі, перасталі змагацца з крымскімі татарамі, з кім мы потым ваявалі? Ваявалі прычым з 16 стагодзьдзя і па канец 18-га? Мы ваявалі выключна з Масквой.

Калі кажуць што беларусы – мірныя людзі, выбачайце, князь Альгерд хадзіў на Маскву, паставіў сваю дзіду і сказаў «Князь Маскоўскі, памятай, што дзіда літоўская стаяла пад Масквой». Потым Стэфан Баторый ваяваў з Масквой. Потым пачалося жудаснае 17 стагодзьдзе, вайна 1654-1667 гадоў. Маскоўская дзяржава захапіла амаль усю тэрыторыю Беларусі. Потым пачаліся падзелы Рэчы Паспалітай. Калі пачалася напалеонаўская вайна 1812 году, беларусы цэлымі шэрагамі пайшлі ў войска Напалеона ў надзеі на аднаўленьне Вялікага Княства Літоўскага. Таму казаць, што мы ў адной дзяржаве і мы братэрскі народ, не выпадае ніяк.

Я мяркую, што калі нейкія размовы ідуць аб нейкім аб'яднаньні, то гэта ўсё

(працяг на стар. 2)

ДУМКА ЭКСПЕРТАЎ

(пачатак на стар. 1)
марна. Наш шлях заўсёды быў эўрапейскім і нікуды мы ад яго не падзенемся. Вось просты прыклад прывяду. Дзе ў Расеі, за Смаленскам, існуе хоць адзін горад, які меў бы Магдэбурскае права? Іх там проста няма. Магдэбурскае права – гэта выключна эўрапейская зьява. За Смаленскам гэта ўжо іншая цывілізацыя, іншая дзяржава. І наш шлях, вядома, эўрапейскі, а не маскоўскі.

Ніна Стужынская, кандыдат гістарычных навук, г. Менск:

1. Я думаю, што зьнешнія рызыкі ўжо такія, што адчуваецца, што мы можам апынуцца на маршы «Назад у БССР». І пагроза сувэрэнітэту відавочная. Гэта калі нават кінуць позірк на ўсе гэтыя публікацыі ў расейскіх СМІ, дзе ўжо не саромеюцца і дзеляць, што называецца, нашу дзяржаву. І, вядома, відаць, што ідзе нейкая лібэралізацыя ў бок культуры і гістарычны. Паглядзіце, у мінулым годзе адсьвяткавалі 100-годзьдзе БНР. Нават дазволілі канцэрт у гонар чарговай гадавіны Слуцкага паўстаньня, чаго ні разу не было, таму што слуцкія ўлады самыя «саўковыя» з усёй Беларусі. І, вядома гэта, адчуваецца. Адчуваецца, што трон захістаўся вельмі моцна.

2. Ведаеце, я, як гісторык, заўсёды аналізую мінулае. Мінулае – яно ўвесь час паўтараецца зь невялікай папраўкай на новыя абставіны. Я, вядома, баюся праекту «БССР». Вельмі баюся. Таму што вельмі ўтульна нармальна жыць у самастойным уласным нацыянальным доме. І людзі ўжо гэта адчулі. Беларусам спадабалася жыць у нацыянальным асобным доме. Гэта вялікая-вялікая каштоўнасьць. На жаль, наша ідэалёгія, нашы, скажам так, школы, афіцыйная публічная прастора – яны чамусьці накіраваныя ўвесь час на Маскву, на прарасейскія каштоўнасьці, на тое, каб прынізіць свабодных беларусаў. Гэта вельмі і вельмі крыўдна. Таму небясьпека, вядома, існуе.

Заўсёды вырашае ўзброеная сіла. Калі б у БНР была армія ў свой час, то яшчэ не вядома, які б быў расклад. А калі БССР унесьлі на штыках Чырвонай арміі пасьля таго, як немцы сышлі зь беларускіх тэрыторыяў, тады і расклад быў такі: у каго узброеныя сілы і ў каго сілавікі – тыя і вырашаюць.

Андрэй Ляховіч, палітоляг, г. Менск:

1. Быў пэўны пэрыяд, калі такія падзеі, як цяперашняя канфэрэнцыя, разглядаліся наогул як немагчымыя. Да 2014 году было цяжка сказаць, што беларуская ўлада мае пэўную цікавасьць да беларускай гісторыі, беларускай мовы. Пасьля 2014-га, пасьля анэксіі Крыму і захопу Расеяй усходніх рэгіёнаў Украіны для ўлады было бачна, што стварэньне ідэнтычнасьці на прыкладзе такога «гома савецікус» можа мець вельмі небясьпечныя наступствы. Для ўлады было бачна, што яна можа страціць уладу і трэба будаваць ідэнтычнасьць на іншым падмурку.

З 2014 году былі першыя такія сыгналы, што даецца згода на большую колькасьць мерапрыемстваў на беларускай мове. Сталі адзначацца дні беларускага пісьменства. Улетку 2017 году нарэшце быў скасаваны так званы чорны сьпіс, то бок была скасаваная забарона на выступы беларускіх музыкаў на беларускай мове – Лявона Вольскага, Зьмітра Вайцюшкевіча, гурту «Брута».

Бачна, што ўлада мае пэўныя надзеі, што атрымаецца інкарпараваць беларускую мову ў нейкую ідэалягічную мадэль. Але разам з тым бачна, што побач з мерапрыемствамі, якія адбываюцца на беларускай мове, ёсьць такія крокі, як адмова ўлады ад тых пэрыядаў у гісторыі Беларусі, якія сьведчаць аб тым, што беларускае грамадзтва заўсёды прагнула незалежнасьці. Бачна, што ёсьць пэўная згода ўлады на беларускую мову пры тым, што сама ўлада робіць у гэтым кірунку вельмі мала. Галоўным чынам улада дала зялёнае сьвятло грамадзкім ініцыятывам па папулярызацыі беларускай мовы.

2. Пра гэта кажуць расейскія спадары, якія называюць сябе экспэртамі. Я такі сцэнар не разглядаю. Насамрэч Расея занадта эканамічна слабая і вельмі зацікаўленая, каб быў скасаваны цяперашні ўзровень санкцыяў Захаду, якія ціха і павольна забіваюць расейскую эканоміку. Расея ня можа захапіць Беларусь ваеннай сілай. Бо яна сутыкнецца зь яшчэ больш жорсткімі эканамічнымі санкцыямі Захаду. Напрыклад, абмежаваньне пакупкі расейскай нафты, адключэньне Расеі ад сыстэмы банкаўскіх разьлікаў SWIFT. Таму найбольш імаверны сцэнар цяперашняга расейска-беларускага канфлікту – гэта тое, што Лукашэнка натуральна застанецца пры сваёй пасадзе. Расея ня мае вялікіх вагароў, каб адсунуць яго ад прэзыдэнцкай пасады, але Лукашэнка пойдзе на пагаршэньне сацыяльна-эканамічнай сытуацыі. Але разам з гэтым пагрозы незалежнасьці Беларусі няма. Беларусь захаваецца як незалежная краіна.

Уладзімер Бляяўскі
«Віцебская Вясна»

НАША МОВА

«НАВУЧЫЦЬ ДЗЕТАК БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ»

Не хацела хадзіць у садок, бо нікога не разумела. І вось што прыдумалі бацькі: «Твая задача — навучыць дзетак беларускай мове»

Ядзвіга пайшла ў афіцыйна беларускамоўную групу, але выкладанне і выхаванне там вялося па-расейску. Дзяўчынка нікога не разумела і не хацела туды хадзіць. Бацькі прыдумалі ёй матывацыю.

«Твая місія, задача – навучыць дзетак беларускай мове.Бо бацькі іхныя па-беларуску не размаўляюць, выхавальніцы тады-сяды, алежты размаўляеш, таму спрабуй іх вучыць», – кажа Сяргей Мудрачэнка, тата Ядзвігі.

Бацькі знайшлі яшчэ дзве беларускамоўныя сям'і ў Серабранцы, якія таксама аддалі дзетак у тую ж групу. Пасля гэтага адная з выхавальніц, з адукацыі настаўніца беларускае мовы, перайшла на родную мову.

«Мы ўжо адчуваем зрухі. Ужо і з'явіліся кнігі беларускія, і я чую, што дзеці, Ясіны калегі, ужо нейкія беларускія словы самі ўжываюць, разумеюць», – дадае тата дзяўчынкі.

Але цалкам запоўніць кантэнт пакуль не выходзіць. Тады тату Богуся Яўгену Бойку прыйшла ідэя зладзіць краўдфаўндынгавую кампанію, каб набыць мастацкую, метадычную літаратуру, настольныя гульні ды абсталяванне для стабільнай дзейнасці беларускамоўнай групы ў садку №403.

«Мы зразумелі, што нам важна не толькі каб нашыя дзеткі хадзілі ў беларускамоўны садок, а каб нашыя дзеці раслі ў беларускамоўнай атмасферы. Ва ўсёй Беларусі. І значыцца тое, што атрымалася ў нас, павінна атрымацца па ўсёй Беларусі. Не зверху, а калі самі бацькі ў 2–3 чалавекі змогуць змяняць у сябе сітуацыю», – Яўген Бойка.

Тамуўмежах кампаніі зладзяць форум, на які збяруць іншых зацікаўленых бацькоў, з якімі разам будуць распрацоўваць стратэгіі, як рэфармаваць сістэму адукацыі намаганнямі самых бацькоў ды павялічваць колькасць беларускамоўных групаў у краіне.

Эксперты адзначаюць, што сітуацыя з беларускамоўнымі садкамі катастрафічная. Аднак статыстыка гэтага не перадае. Бо беларускамоўныя школы і садочкі ёсць, але беларуская у іх зводзіцца да справаводства па-беларуску, на справе ж выхавальніцы часта не здольныя размаўляць на роднай мове.

«Многія чыноўнікі не разумеюць, што мова – гэта негвалтоўны абаронік нашай незалежнасці, нашай дзяржаўнасці. Па-другое, ёсць іншыя чыноўнікі, якія свядома працуюць на тое, каб русіфікаваць Беларусь», – кажа Алена Анісім з Таварыства беларускай мовы.

Да таго ж не забывайма пра запавет класіка: «Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!».

Вольга Чайчыц
Андрусь Козел
«Белсат»

ЗЛАЧЫНСТВА

ДВА ЗАБОЙСТВЫ Ў ВІЦЕБСКІМ РАЁНЕ

Па падазрэнні ў забойстве двух сясцёр ў Віцебскім раёне затрыманы мужчына, які жыў у суседняй вёсцы.

Трупы сямідзесяці васьмігадовай і сямідзесяці шасьцігадовай жанчын з целавымі пашкоджаннямі былі знойдзеныя 3 студзеня ў іх доме, што вёсцы Прысушына Віцебскага раёну. Адразу пачаліся пошукі магчымага забойцы.

Міліцыя апытала людзей, якія прыязджалі ў вёску ў дні меркаванага забойства. Узнятыя па трывозе супрацоўнікі Віцебскага РАУС абышлі і апыталі каля сотні жыхароў Прысушына і суседніх з ёй вёсак. У выніку гэтых аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў пад падазрэнне трапіў раней судзімы 49-гадовы мужчына з найбліжэйшай вёскі, які перыядычна аказваў жанчынам дапамогу па гаспадарцы, паведаміла.

Падазраванага затрымалі ў яго доме. Па словах мясцовых жыхароўвяскоўцаўжоадбываў пакаранне за забойства сваёй сужыцелькі, ён правёў у месцах пазбаўлення волі 12 гадоў. Крымінальную справу распачалі па частцы 2 артыкула 139 КК - забойства двух і больш асобаў.

Следча-аператыўная група агледзела месца здарэння і канфіскавала прадметы, якія прызнаныя рэчавымі доказамі. Следчыя прызначылі судова-медыцынскія экспертызы для ўстанаўлення прычын смерці, вытворчасць якіх даручана кіраванні Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз па Віцебскай вобласці.

Устанаўліваюцца абставіны здарэння. Расследаванне працягваецца.

Ян Сведка

АНАЛІТЫКА

ЛУКАШЕНКО ЗАГОВОРИЛ ПО-БЕЛОРУССКИ

Глава государства выступил с речью на белорусском языке. Это случилось 9 января на церемонии вручения премии «За духовное возрождение», спецпремии и премии «Белорусский спортивный Олимп».

В своем выступлении Александр Лукашенко говорил о национальном характере, который воспитывался и закалялся столетиями, о богатом наследии предков и гордости за нашу историю и землю.

- Ведаем свае карані, ушаноўваем традыцыі. Лёгка прымаем усё новае – галоўнае, каб яно не супярэчыла нашым законам і каштоўнасцям. Ва ўмовах, калі свет губляе духоўныя арыенціры, імкнемся захаваць унутраную чысціню, – приводит пресс-служба главы государства его слова.

Во второй части выступления Лукашенко говорил на русском языке.

Последнее публичное выступление Лукашенко на белорусском языке – перед Днем независимости в июле 2014-го – вызвало горячее обсуждение в соцсетях.

На этот раз народ на форумах тоже обратил внимание на эту деталь:

«Няужо мову успомню?!?))» – с иронией отозвался один из пользователей газеты «Наша Ніва».

«На перамовах з расіянамі прыпякло. Усё сур'ёзна», – ответили ему.

Два года назад в интервью телеканалу «Россия 24» Александр Лукашенко объяснил, что не может разговаривать по-белорусски, так как «в белорусском не всегда можно найти нужные для разговора слова».

По словам Лукашенко, его душа — в русском языке, так же, как и у многих белорусов, даже тех, «кто, критикуя сегодня русский язык — они возможно и не противники его, — а хотят таким образом поднять белорусский язык до уровня русского языка».

Напомним, в начале 90-х перед государственными праздниками Лукашенко выступал на белорусском языке, но после того, как русский язык получил государственный статус, начал выступать исключительно по-русски.

Алена Антонава
«Салідарнасць»

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Узгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэдэфануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ЭКАНАМІЧНЫЯ ВЫНІКІ

ВЫЖЫЦЬ НЯГЛЕДЗЯЧЫ НІ НА ШТО

Эканоміка Беларусі жыве паводле Курта Ванегута, які пісаў, што галоўнае дасягненне чалавецтва ў тым, што, нягледзячы на ўсё самазнішчэнне і самаразбуральнасць, яно «жыве і плануе выжыць надалей». І гэта, пэўна, самы вялікі плюс — як чалавецтва ў цэлым, так і беларускай эканомікі ў прыватнасці.

Што ж да эканамічных вынікаў года — яны не вельмі суцяшальныя. Але калі яны былі суцяшальныя?

Перамовы з Масквой

Глабальная спрэчка Лукашэнкі з Пуціным наконт «падатковага манёўру» Расіі — гэта, бадай, самы свежы прыклад таго, што можна назваць правалам у беларускай эканоміцы.

Канешне, можна шмат казаць пра тое, што Расія ў аднаасобным парадку парушыла «правілы гульні». Па-першае, пералічэнне ў беларускі бюджэт экспартных пошлін на нафту (яны знікаюць з увядзеннем «падатковага манёўру»), прадугледжвалася дамовай пра Еўразійскую эканамічную супольнасць. Па-другое, менавіта па настаянні Расіі стварэнне адзінага рынку энергарэсурсаў было перанесенае «да 2025 года». Каб не гэтае патрабаванне, уступленне ў дзеянне міжнароднай дамовы аб фарміраванні агульнага электраэнергетычнага рынку ЕАЭС павінна было адбыцца ў 2019 годзе — то бок амаль зараз. Пра гэта, у прыватнасці, казаў чалец калегіі (міністр) па энергетыцы і інфраструктуры ЕЭК Таір Мансураў у 2015 годзе.

Можна доўга разбірацца, хто каму вінен, — і гэтым, безумоўна, будуць шмат займацца ў наступным годзе. Але сам факт скандалу прадэманстраваў адно — вельмі вялікую эканамічную ўразлівасць «беларускай мадэлі развіцця». Канешне, некалькі соцень мільёнаў долараў на год на дарозе не валяюцца, але… Пабачыўшы гэтую істэрыю, Расія зразумела, як для нас важныя гэтыя грошы. І ў яе з'явіўся дадатковы рычаг шантажу беларускага кіраўніцтва…

«Па пяцьсот»

З аднаго боку, банкаўская сістэма працуе даволі добра. Афіцыйная гадавая інфляцыя амаль на 100 працэнтаў укладзецца ў спрагназаваныя паказчыкі. Курсы валют застаюцца больш-менш стабільнымі — нават калі ўзнікае нейкая турбулентнасць на расійскіх рынках. Улады ўстрымліваюцца ад звыклага нам сцэнару дэвальвацыі, хаця, можа, і хацелася б такім чынам «падняць» экспарт прадукцыі.

Але… Хто цягнуў за язык таго ж Румаса казаць, што «сярэдні заробак у верасні дасягне 1000 рублёў і больш зніжацца не будзе»? У выніку вераснёўскі заробак не вырас, а нават упаў. За кастрычнік Белстат казаў, што намінальны налічаны заробак склаў 999,7 рубля па краіне. Але «намінальны налічаны заробак» — гэта заробак без уліку падаткаў і збораў. Рэальны — ніжэйшы.

Нават калі ўлады дэманстратыўна «нагоняць» тысячу рублёў заробку ў сярэднім у снежні, гэта не будзе лічыцца дасягненнем. Каб мы ў гэта паверылі, такі заробак павінен пратрымацца хаця б паўгода. Ужо былі перыяды, калі ў адным месяцы ён перасягаў запаветныя «пяцьсот», а потым рэзка падаў.

І наўрад ці гэты паказчык будзе дасягнуты ў будучыні. Першы намеснік міністра фінансаў Юрый Селіверстаў, прадстаўляючы ў парламенце праект закона аб рэспубліканскім бюджэце на наступны год, сказаў, што сярэдні заробак бюджэтнікаў у Беларусі прадугледжаны да 810 рублёў.

Ён гэта прадставіў як «рост заробкаў». Але TUT.BY адзначыў, што ў мінулым годзе ўрад таксама агучваў планы, што да канца 2017 года ў бюджэтных арганізацыях будуць зарабляць сярэднім па 800 рублёў. У выніку ў бюджэтных арганізацыях намінальная налічаная сярэднямесячная зарплата ў 2017 годзе склала 618,7 рубля, у снежні мінулага года — 769,4 рубля. Намінальная. Не рэальная.

Няспраўджаныя спадзяванні

Напрыканцы 2017 года Аляксандр Лукашэнка падпісаў два маштабныя дакументы. Гэта былі дэкрэт №7 аб развіцці прадпрымальніцтва і дэкрэт №8 аб развіцці лічбавай эканомікі. На іх ускладаліся вельмі вялікія спадзяванні, якія пакуль не спраўдзіліся.

Прычым, дэкрэт пра прадпрымальніцтва не спраўдзіўся ў такой ступені, што кіраўнік прадпрымальніцкай арганізацыі «Перспектыва» Анатоль Шумчанка на сустрэчы ў снежні гэтага года заявіў: «Нас мэтанакіравана знішчаюць». І зноў — праблема ў ЕАЭС. Расія не выконвае нормы гэтай арганізацыі — прынамсі, не дае накладных дакументаў. А беларускіх прадпрымальнікаў, якія возяць рэчы з Расіі, прымушаюць такія дакументы мець. Канешне, кантралюючыя органы адмовіліся ад канфіскацыі тавару, але, з-за адсутнасці накладных, пакінулі канфіскацыю ад рэалізаванай выручкі да 50 працэнтаў, кажа Шумчанка. А калі такая накладная не адна?

Акрамя таго, набыла моц пастанова, згодна з якой арандатарам (чытай — камерсантам у любой гандлёвай кропцы) трэба пакрываць, акрамя арэнднай платы і камунальных плацяжоў, яшчэ і незразумелыя «выдаткі на ўтрыманне будынку». Што ў гэтае паняцце ўваходзіць, невядома. У выніку кошт «камуналкі» для прадпрымальнікаў вырас (месцамі, бо кожны вылічвае гэта па-свойму) у 14 разоў, і бізнес-саюзы нават вымушаныя былі звярнуцца з гэтай нагоды ва ўрад і Адміністрацыю прэзідэнта.

Што ж да дэкрэту №8 — Сінявокая думала пра блокчэйн, крыптавалюты, і іншае. Але «крыпта» (як, дарэчы, папяраджвалі многія) сталася «пірамідай», і зараз «майніць біток» (здабываць біткойн), пасля яго падзення на рынках, папросту нявыгадна. За 9 месяцаў 2018 года рэзідэнтамі Парку высокіх тэхналогій сталі каля 200 новых кампаній. Але мы пакуль не бачым іх дзейнасці «ў наяўнасці». Прынамсі, дагэтуль даведку пра заробак у "адно акно" даводзіцца дасылаць поштай (папяровай) ці прыносіць асабіста. З дамовамі і іншымі дакументамі дзяржорганаў — тое ж самае: «Раздрукуйце ў двух экземплярах, падпішыце і прынясьце нам».

Далёка, вельмі далёка нам да лічбавай краіны і галасавання па е-мэйле.

Што спрацавала

А вось што было добра для эканомікі і іміджу краіны — гэта беларускі «бязвіз». Толькі праз Нацыянальны аэрапорт у Мінску без айчыннай візы прайшлі 179 тысяч турыстаў, паведаміў намеснік міністра спорту і турызму Міхаіл Кравец.

Пяцідзённы бязвізавы рэжым для грамадзян 80 краін быў уведзены з 12 лютага 2017 года. З 27 ліпеня 2018 года «бязвіз» быў падоўжаны да 30 дзён.

Больш за ўсё іншаземцаў праз Нацыянальны аэрапорт Мінск па бязвізавым уездзе прыехала за гэты час з Германіі — больш за 28 тысяч, з Польшчы — больш за 16 тысяч, Італіі — больш за 15 тысяч, Вялікабрытаніі і ЗША — прыкладна па 12 тысяч.

Бязвізавым уездам у Гродна і ў беларускую частку Аўгустоўскага канала з кастрычніка 2016 года скарысталіся больш за 134 тысячы турыстаў. Белавежскую пушчу і турысцка-рэкрэацыйную зону «Брэст» са студзеня гэтага года наведалі больш за 15 тысяч чалавек.

Гэта паказвае вялікі беларускі турыстычны патэнцыял. І, адпаведна, — грошы і імідж краіны. Аднак пакуль 30-дзённым «бязвізам» можа карыстацца толькі ў Нацыянальным аэрапорце. Чаму так? Незразумела. Але зразумела, што такія варыянты трэба пашыраць.

У цэлым вынік года такі: беларуская эканоміка не жыве — выжывае. Для таго, каб яна жыла, патрэбны істотныя змены правілаў гульні. І найперш нават не ў эканоміцы — у палітыцы. Патрэбнае прыняцце нармальных зразумелых законаў пра абарону інвестыцый, пра прыватызацыю, пра нармальную судовую сістэму, якая б абараняла інвестараў і прадпрымальнікаў. Патрэбная самастойная дзейнасць урада і, не баючыся гэтага слова, сапраўдны падзел уладаў на выканаўчую, заканадаўчую і судовую. І трэба ўрэшце неяк злезці з расійскай «нафтагазавай іглы».

Карацей, патрэбныя сістэмныя перамены. Хворага прастудай выратуюць пігулкі, але мы ўжо ў тым стане, што нам дапаможа толькі хірургічнае ўмяшанне.

Таццяна Лісічэнка
"Новы Час"

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

«ДА ВАМ САМИМ НЕ ЗАХОЧЕТСЯ ВХОДИТЬ В РОССИЮ»

Несмотря на политические споры между Беларусью и Россией в последние месяцы, обычные люди продолжают ездить в гости друг к другу. Беларусь остается популярным направлением выходного дня для россиян. TUT.BY спросил у туристов из России, которые гуляют в эти дни по Минску, о делах насущных. Нужна ли странам «более глубокая интеграция»? Что они думают о нашей независимости, какие видят отличия между белорусами и россиянами?

«Когда политики говорят про „интегрироваться", вообще не понимаешь, что для них это может значить»

Мария и Максим приехали из Казани с сыновьями. Мария — учитель начальных классов, муж — преподаватель в техникуме. В Беларуси семья «раз десятый», потому что Максим отсюда родом.

— Минск моей молодости, Минск 90-х и даже начала нулевых — совсем разный город, — рассказывает Максим. — На наш взгляд, Минск с каждым годом становится более европейским.

По уровню жизни семья сравнивает столицу Беларуси с Казанью.

— Хотя наши знакомые приезжали сюда из Москвы, потом жаловались, вернувшись, что здесь люди бедные, бизнесу хода не дают, — какой-то другой совершенно взгляд. Не знаем, нам так не кажется.

— Недавно в Беларусь приезжал ваш премьер-министр Дмитрий Медведев. Предложил Беларуси более глубоко интегрироваться. Например, чтобы у стран были единая валюта, единый суд, парламент. Что вы думаете на этот счет?

— Политики когда говорят «интегрироваться», то вообще не понимаешь, что для них это может значить. Так как сейчас — хорошо, — уточняет Мария.

— На наш взгляд, больше, чем сейчас, интегрироваться не нужно, — говорит Максим. — Люди живут рядом, дружат и не мешают друг другу, а вот чтобы прямо одна экономика, одно государство — мне кажется, это лишнее.

Семья считает, что «самая соль» Беларуси в том, что это маленькое отдельное государство.

— Все-таки Россия — это империя и у нее везде имперские амбиции прослеживаются. Москва горит огнем, полыхает, а чуть съедешь в глубинку... Возможно, и у вас есть похожее, но все равно больше чувствуется, что люди относятся по-свойски, по-хозяйски к своей стране…

«Зачем единый президент? В России и так „президент" города, „президент" области, президент страны»

Ирина и Евгений — из Нижнего Новгорода, Ирина — врач, Евгений — строитель. Они ездят в большие выходные в разные российские города и в теплые страны, а теперь вот решили посмотреть Беларусь. Попутно россияне сокрушаются, что в эти дни из Минска почти невозможно добраться в Хатынь: туристов туда организованно отказываются везти.

По их оценкам, уровень жизни минчан соотносим с уровнем жителей Нижнего Новгорода. Цены тоже соотносимые, только в Минске дешевле проезд на общественном транспорте и шоколад.

Что касается политики, тут семья уверена, что «между простыми людьми мосты давно уже наведены».

— Это политики что-то делят, а на наш взгляд, ничего менять не надо.

— Но в Союзном договоре у нас говорится о единой валюте, едином суде...

— Зачем это? У вас свой устав, у нас — свой. Будем добрыми соседями, но не нужно лезть со своим уставом в чужой монастырь.

— И единого президента не надо?

— Зачем? У нас и так президентов хватает: «президент» города, «президент» области, президент страны...

(скарочана)

tut.by

КАНФЕРЭНЦЫЯ

НЯ ТРАПІЦЬ У ПАЛОН «РУССКОГО МИРА»

Канфэрэнцыя «Беларуская дзяржаўнасьць. Гісторыя і сучаснасьць», якая прайшла ў Віцебску 5 студзеня, узьняла пытаньні: станаўленьня беларускай нацыі; утварэньня беларускай дзяржаўнасьці; пэрспэктывах яе захаваньня ва ўмовах расейскага эканамічнага і інфармацыйнага ўплыву.

Канфэрэнцыю арганізавалі прадстаўнікі гарадзкой дэмакратычнай супольнасьці — запрасілі вядомых сталічных навукоўцаў і мясцовых дасьледчыкаў. Актавая заля абласной бібліятэкі была поўнай: слухачы на канфэрэнцыю прыехалі нават з рэгіёнаў.

«Віцебск – гэта Беларусь, а не пляцоўка для стварэньня «саюзаў» з Расеяй»

Размове пра беларускую ідэнтычнасьць і дзяржаўнасьць папярэднічала ўскладаньне кветак да помніка вялікаму князю Альгерду, які неадназова «прыхіляў дзіду сваю да брамы маскоўскае». У часы яго кіраваньня сярэднявечны Віцебск дасягнуў найвышэйшага росквіту, і гэтую постаць гараджане лічаць увасабленьнем моцы і самабытнасьці горада.

Ідэя правесьці канфэрэнцыю, падкрэсьліўшы адметнасьць Віцебску насуперак распаўсюдженым меркаваньням пра тое, што гэта «самы расейскі» з усіх беларускіх гарадоў, зьявілася паўгода таму. Пра гэта распавёў у пачатку імпрэзы яе ініцыятар Хрыстафор Жаляпаў…

Падчас канфэрэнцыі выступоўцы неадназова згадвалі і выказваньне Аляксандра Лукашэнкі пра тое, што «Магілёў — больш расейскі, чым беларускі», бо за гэтымі словамі праглядаецца і ўмоўная паралель зь Віцебскам. Абодва гарады знаходзяцца на памежжы з Расеяй, і абодва ледзьве ня сталі яе часткай неўзабаве пасьля абвяшчэньня БССР — дакладней, ССРБ (Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусь), якое адбылося ў пачатку студзеня 1919 г. у Смаленску.

Ці было гэта праявай свабоднага волевыяўленьня беларускага народу, як пісалі ў савецкіх падручніках, калі стварэньне БССР ініцыявалася «з Крамля»? Якімі былі сапраўдныя мэты расейскіх стваральнікаў «беларускай дзяржаўнасьці», што кіраваліся парадай Уладзіміра Леніна пра стварэньне «буфэрнай рэспублікі» на мяжы с Польшчай? Пра гэта распавяла дасьледчыца Ніна Стужынская, падкрэсьліўшы, што фармулёўка пра «мару беларусаў стацца часткай вялікай сацыялістычнай краіны» выглядае сумнёўным нават для сучасных беларускіх уладаў.

Невыпадкова 100 год БССР гучна не адзначалася на дзяржаўным узроўні, а дазвол на сьвяткаваньне стагодзьдзя БНР улады ўсё-ткі далі, лічыць дасьледчыца. Аднак у сучасных падручніках па гісторыі Беларусі, перапрацаваных у канцы 1990-х, паўтараецца прасавецкая вэрсія выкладаньня падзеяў, канстатавалі слухачы.

Віцебск, Полацак і Ворша — эўрапэйскія гарады, але памяць пра гэта зьнішчылі

З паведамленьнямі пра гісторыю гарадоў Віцебшчыны выступілі гісторыкі Сяргей Тарасаў і Ігар Цішкін, краязнаўцы Міхась Баўтовіч і Ігар Казьмярчак. Яны казалі пра адметнасьці, што сьведчаць пра адрозьнасьць лёсаў Віцебска, Полацка і Воршы ад расейскіх гарадоў.

Адметнае архітэктурнае аблічча таго ж Віцебска ў большай частцы страчанае, падкрэсьліў Цішкін.

«Віцебск паўставаў як эўрапэйскі горад. Але віцебскім уладам заманулася паставіць тут помнік княгіні Вользе, якая нібыта заснавала горад, — паставіць насуперак гістарычным фактам. Кіраўнікі гораду ня дбаюць пра аднаўленьне архітэктуры, страчанай ня толькі падчас апошняй вайны, але й зьнішчанай сьвядома ў паваенны час. Затое ў нас ёсьць помнік Пушкіну і «залатой рыбцы». Нібыта ў культурнай палітыцы ўлады ўвасабляюць колішняе выслоўе Хрушчова — «чым хутчэй мы загаворым па-расейску, тым хутчэй збудуем камунізм», — кажа гісторык.

Пра расейскі інфармацыйны ўплыў, у якім патанае Віцебск, дый іншыя беларускія гарады, разважаў мясцовы журналіст Зьміцер Казакевіч. Зь яговых назіраньняў, гэта ўплыў перадусім тэлевізійны — як расейскіх тэлеканалаў, так і мясцовых, што ствараюць пераважна расейскамоўны кантэнт. Супрацьпаставіць гэтаму практычна няма чаго: у Віцебску няма ніводнай беларускай клясы, тым болей — школы, зазначыў пачэсны сябра абласной рады ТБМ Ёсіф Навумчык.

Рыхтавацца да нішчымніцы, але пашыраць беларушчыну

Паводле палітоляга Андрэя Ляховіча, які разважаў пра пэрспэктывы адносінаў з Расеяй, Лукашэнка наўрад ці пагодзіцца ахвяраваць незалежнасьцю Беларусі дзеля эканамічнай расейскай падтрымкі. Бо гэта пагражае ягонай асабістай бясьпецы праз страту пазыцыі кіраўніка дзяржавы. Але ў такім выпадку Расея можа пазбавіць Беларусь нафтавых датацый, а гэта пацягне за сабой эканамічны спад і зьбядненьне насельніцтва.

Аднак, незалежна ад далейшай хады падзеяў, беларусам варта дбаць пра захаваньне нацыянальнай ідэнтычнасьці. Асабліва тут, у памежных рэгіёнах, дзе ўплыў «рускага сьвету» найбольш адчувальны. Таму ўдзельнікі канфэрэнцыі выклалі тэзы, якія варта ўключыць у рэзалюцыю да накіраваць яе ўладам пасьля канчатковай дапрацоўкі. Сярод патрабаваньняў віцяблянаў — абмежаваньне прапагандысцкіх перадач расейскіх тэлеканалаў, стварэньне беларускамоўных клясаў, забарона дзейнасьці шэрагу грамадзкіх аб'яднаньняў і інтэрнэт-паблікаў прарасейскага накірунку.

Але самае істотнае, пагадзіліся ўдзельнікі канфэрэнцыі, — гэта пашырэньне беларушчыны на ўласным прыкладзе: ня быць абыякавымі да праяваў чужога гвалтоўнага ўплыву, паведамляць пра кожны выпадак антыбеларускай агрэсіі ў адпаведныя ворганы і ў СМІ, і самім «лезьці ў скрыню», зважаючы на прапагандысцкі магчымасьці тэлевізіі.

БС
"Радыё Свабода"

КОНФЛИКТ

СТАНЕТ ЛИ ЛУКАШЕНКО ДРАЗНИТЬ ИМПЕРИЮ?

В дни новогоднего информационного безрыбья российские СМИ охотно обсасывают тему возможной инкорпорации Беларуси. Тема вдруг стала топовой после «ультиматума Медведева» от 13 декабря и двух последующих бесплодных встреч Владимира Путина с Александром Лукашенко, перед которым поставили ребром вопрос «продвинутой» интеграции (иначе субсидии будут стремиться к нулю).

В заявлениях московских комментаторов много обидного, цепляющего, трактовки часто однобокие, факты искажаются. Однако эмоциональный белорусский лидер стоически молчит. Белорусская государственная пресса, как обычно, зеркалит его позицию.

В России прикидывают, по зубам ли Беларусь

Вообще-то Лукашенко обнажил подоплеку предложений премьера РФ Дмитрия Медведева на следующий же день, 14 декабря, расшифровав побуждение к союзному строительству по полной программе, в соответствии с договором 1999 года, как призыв разрушить страну и вступить в Россию.

Но потом белорусский президент приглушил звук, а по итогам переговоров, прошедших в Кремле 29 декабря, и вовсе не проронил ни слова.

Между тем показательно, в каком ключе обсуждается острейший с точки зрения белорусской независимости вопрос в СМИ восточных соседей. Тамошние комментаторы рассуждают, например, самый ли это удобный для Путина способ продлить свою власть после 2024 года (может, проще переделать конституцию?). Или — удастся ли России переварить такой кусок, найдутся ли деньги на еще один Крым».

Мыслью, что лишать соседей государственности в принципе не комильфо, никто особо не грузится. Зато звучит такое соображение: а кто там будет так уж цепляться за суверенитет, если практически все по-русски говорят? Типичная для московского взгляда на «ближнее зарубежье» ошибка: русскоязычные — значит принадлежат к «русскому миру» (и, конечно, жаждут воссоединиться).

Белорусского президента троллят и гнобят

Много обидного восточные соседи пишут, говорят в эфире и лично о Лукашенко. Обвиняют в иждивенчестве, нахлебничестве, двуличии. После совещания, которое он провел 24 декабря, российские СМИ выстрелили заголовками в духе «Лукашенко отказался называть Россию братской».

То есть с точностью до наоборот. Ведь руководитель Беларуси тогда заметил, что вынужден менять лексику: «Я уже не говорю „братским государством", потому что, как меня информируют, в России это не воспринимается. Якобы пришли новые люди, которым это понятие неприемлемо. Что же, будем партнерами».

На сайте «Московского комсомольца» 29 декабря вышла публикация под заголовком «Подавленный Лукашенко сдался Путину: общая власть России и Белоруссии». Заголовок явно высосан из пальца, из текста никак не следует, что белорусский руководитель сдался. Но это характерная для российских СМИ подача темы.

Вдобавок последние дни декабря ознаменовались вбросами через телеграм-каналы, социальные сети в духе: «батька» перед Новым годом выступит с отречением от власти.

Конечно, никакого «я устал, я ухожу» не прозвучало. Но иные белорусские патриоты были разочарованы тем, сколь невнятным, беззубым оказалось новогоднее обращение официального лидера: а где про готовность идти в землянки ради независимости и все такое?

Московские же СМИ и в этом спиче усмотрели тайные антироссийские смыслы: мол, «батька» ничего не сказал о более тесной интеграции…

Сжигать мосты Лукашенко не рискнет

По мнению же Валерия Карбалевича, эксперта аналитического центра «Стратегия» (Минск), белорусские власти пока в принципе «не определились, что делать» в контексте «ультиматума Медведева».

«Лукашенко чего-то ждет. Возможно, некие двери остались открытыми», — отметил аналитик в комментарии для Naviny.by.

Публичный скандал белорусское руководство если и надумает устроить, то он будет дозированным, умеренным, предполагает собеседник: «Сжигать мосты Лукашенко не станет».

Кроме компенсации за налоговый маневр в нефтяной сфере, вокруг чего сейчас идет главный торг, от Москвы зависит еще очень многое — и цена на газ, и кредиты, и условия доступа белорусской продукции на российский рынок. Минску есть что терять, напомнил Карбалевич.

Он не думает, что даже в ситуации затяжного конфликта с Москвой власти дадут больше свободы негосударственным СМИ. Скорее, вероятно продолжение точечных репрессий, в частности против спутникового телеканала «Белсат», прогнозирует аналитик.

Добавлю: возможно, наверху цинично полагают, что независимые медиа так или иначе будут принципиально стоять на позициях защиты суверенитета. А дай этим журналюгам свободнее дышать — греха не оберешься.

У всех авторитарных режимов — экзистенциальный страх перед неподконтрольной прессой, а теперь вот — перед интернетом. Белорусские начальники не успевают, бедолаги, переписывать закон о СМИ в тщетных надеждах обуздать Сеть…

Да, еще есть время лавировать и есть шанс что-то выцарапать у Москвы. Более двух десятилетий такая тактика по большому счету приносила Минску успех. Но, как говорят белорусы, «да пары збан ваду носіць». В какой-то момент может оказаться, что в надежде сохранить все как было — все бездарно проиграно.

Александр Класковский
"Белапан"

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5, Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 16.1.2019 у 17.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.